

UCHWAŁA Nr XIX/119/12
RADY MIEJSKIEJ GMINY LUBOMIERZ
z dnia 25 kwietnia 2012r.

w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2016.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.) oraz art. 4¹ ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2007r. Nr 70 poz. 473 z późn. zm.)

Rada Miejska Gminy Lubomierz uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2016, zwany dalej „Programem”.

§ 2. Program stanowi załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy i Miasta Lubomierz.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik
do Uchwały Nr XIX/119/12
Rady Miejskiej Gminy Lubomierz
z dnia 25 kwietnia 2012r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2012–2016**

Lubomierz, 2012

WSTĘP

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie.

Przemocą w rodzinie określane jest każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

- 1) przemoc fizyczna – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia (popychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, kopanie, duszenie, bicie rękami i przedmiotami, parzenie, użycie broni itp.).
- 2) przemoc seksualna – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności (wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego itp.).
- 3) przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu (wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, karanie przez odmowę uczuć, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, domaganie się posłuszeństwa, wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, stosowanie gróźb itp.).
- 4) przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy (odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny itp.).
- 5) zaniedbanie – to ciągle nie zaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje i jest przestępstwem. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Pomimo większej świadomości społecznej tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie i zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom. Najczęściej identyfikowanymi ofiarami przemocy w rodzinie są kobiety i dzieci. Istnieją jednak powody by sądzić, że przemoc rodzinna dotyczy także często mężczyzn, osób starszych i niepełnosprawnych. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Ustawa z dnia 10 czerwca 2010r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 125 poz. 842), która weszła w życie z dniem 1 sierpnia 2010r. znowelizowała ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w art. 6 ust. 2 pkt 1 nałożyła na gminę obowiązek opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Niniejszy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Lubomierz, zwany „Programem” ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2012–2016.

W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

I. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Lubomierz

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Na dzień 31 grudnia 2011r. Gmina Lubomierz liczyła 6122 mieszkańców.

Ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie gminy w roku 2011 przeprowadzonych zostało 127 interwencji domowych. W tym czasie założono 9 „Niebieskich Kart” przez policję oraz 4 „Niebieskie Karty” przez Miejski-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

26 rodzin korzystało ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej, m.in. z powodu przemocy w rodzinie. Ofiarami przemocy były najczęściej kobiety i dzieci.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

II. Cele Programu

Celem Programu jest:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Lubomierz,
- 2) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 3) zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Cele Programu będą realizowane przez:

- 1) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- 2) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Lubomierz,
- 3) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- 5) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie,
- 6) kształtowanie postaw społeczności lokalnej poprzez działania edukacyjne, profilaktyczne i informacyjne.

III. Założenia Programu

1. Realizacja celów Programu zakłada:

- 1) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- 2) zapewnienie osobom doświadczającym przemocy bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy,
- 3) promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy,
- 4) edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie,
- 5) działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

2. Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- 2) ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.),
- 3) ustawę z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2007r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.).

IV. Zasoby Gminy Lubomierz w zakresie realizacji Programu:

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.
2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą, tj. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Sąd Rejonowy w Lwówku Śląskim wraz z zespołem kuratorskiej służby sądowej, Prokuratura Rejonowa, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe, zakład opieki zdrowotnej, organizacje pozarządowe, parafie.

V. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:

- 1) poparcie działań i współpraca z samorządem powiatowym i województwa,
- 2) dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny,
- 3) dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- 4) dobra współpraca służb i instytucji na terenie Gminy oraz poza nią,
- 5) otwartość i chęć współpracy specjalistów,
- 6) chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

VI. Zagrożenia w realizacji zadań Programu:

- 1) stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- 2) negatywne wzorce zachowań społecznych,
- 3) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin,
- 4) brak współpracy rodziny w zakresie przezwycięzania kryzysów,
- 5) problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
- 6) słaba kondycja ekonomiczna rodzin,
- 7) zbyt mała współpraca interdyscyplinarna.

VII. Realizacja celów Programu

1. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy

Lubomierz realizowane jest w szczególności poprzez:

- 1) Określenie w drodze uchwały trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

Podmiot realizujący działanie:

- Rada Miejska

- 2) Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego.

Podmiot realizujący działanie:

- Burmistrz

- 3) Współpracę w ramach zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych mającą na celu:

- a) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Lubomierz,
- b) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- c) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- d) rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- e) monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą oraz zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- f) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
- g) podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą,
- h) inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie,
- i) udział w działaniach edukacyjno-informacyjnych.

Podmioty realizujące działania:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Sąd Rejonowy,
- Prokuratura Rejonowa,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- placówki oświatowe,
- zakłady opieki zdrowotnej,
- organizacje pozarządowe.

4) Prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy:

- a) propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy, w tym prowadzenie warsztatów wychowawczych (szkoły dla rodziców),
- b) propagowanie mediacji (w tym mediacji rodzinnych) zanim dojdzie do przemocy,
- c) edukacja przedmałżeńska i rodzinna,
- d) obalanie mitów na temat przemocy,
- e) szkolenia na temat przemocy,
- f) prowadzenie zajęć wychowawczych oraz informacyjno-edukacyjnych zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia zjawiska przemocy rówieśniczej,
- g) realizacja programów edukacyjnych i wspierających dotyczących zapobiegania przemocy wobec dzieci i osób dorosłych (osoby starsze, niepełnosprawne itp.),
- h) wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne,
- i) organizowanie debat, konferencji dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- j) udział w kampaniach ogólnopolskich,
- k) dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków.

Podmioty realizujące działania:

- Zespół Interdyscyplinarny,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- placówki oświatowe,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- organizacje pozarządowe,
- parafie,
- lokalne media.

2. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie realizowane jest w szczególności poprzez:

- 1) Izolowanie sprawców od ofiar.
- 2) Udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych.
- 3) Przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc.
- 4) Kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Lwówku Śląskim w sprawie zastosowania obowiązku podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu.
- 5) Realizację działań podejmowanych w oparciu o procedurę „Niebieska Karta”.

Podmioty realizujące działania:

- Prokuratura Rejonowa,
- Sąd Rejonowy,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- placówki służby zdrowia,
- placówki oświatowe.

3. Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie realizowane jest w szczególności poprzez:

- 1) Rozpowszechnianie informacji na temat:
 - a) bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej i w specjalistycznych ośrodkach wsparcia,
 - b) pozyskania zaświadczenia lekarskiego,
 - c) praw osób będących ofiarami przemocy,
 - d) programów korekcyjno-edukacyjnych,
 - e) instytucji udzielających wsparcia i pomocy dla osób doświadczających przemocy i ich rodzin.

Podmioty realizujące działania:

- Prokuratura Rejonowa,
- Sąd Rejonowy,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- placówki służby zdrowia,
- placówki oświatowe.

2) Prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy:

a) podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”,

b) współpraca w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych.

Podmioty realizujące działania:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Sąd Rejonowy,
- Prokuratura Rejonowa,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- placówki oświatowe,
- zakłady opieki zdrowotnej,
- organizacje pozarządowe.

3) Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

Podmioty realizujące działanie:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Komenda Powiatowa Policji,

VIII. Program jest spójny z następującymi Programami:

1) Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2006-2016,

2) Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubomierz na lata 2008-2015,

3) Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

IX. Monitorowanie i Sprawozdawczość

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubomierzu do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Miejskiej sprawozdanie z realizacji Programu.

X. Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków własnych Gminy pochodzących z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz umieszczonych w budżecie Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł, w tym ze środków unijnych.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie należy do zadań własnych gminy.

Ustawa nie precyzuje okresu, na jaki Program powinien być uchwalony, dlatego jest kilkuletni i tak jak Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie obowiązuje do 2016 roku.

Program został opracowany we współpracy z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Lubomierzu oraz Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Lubomierz.